

Robin van Son: 'Ik ben gefascineerd door lijnen'

In 2003 toonde een debutante haar elegante lijnen tijdens een wedstrijd op het Slotermeer. Het was de zeven meter lange *Windbreker*, een Fries Jacht gebouwd bij Jachtwerf Brandsma in Augustinusga en ontworpen door Robin van Son. Het nieuwe scheepje van eigenaar Jeroen van de Wind kreeg van vele kanten lof en bewondering.

Robin van Son (43) zou en moest naval architect worden. Hij wilde dat al heel vroeg, als klein ventje. Hij droomde van schepen tekenen en bouwen... de prikkelende verbeelding van de puber. Na de middelbare school studeerde hij van 1982 tot 1988 scheepsbouw op de HTS in Haarlem. Zeilen deed hij met oudere broers in twee schouwen één van vijf en een halve meter en één van zes meter. Nadat eind jaren zeventig een van de schepen in de winterstalling in vlammen was opgegaan, gingen de broers op zoek naar iets anders. Bij de firma Stofberg, toen nog in Leimuiden, vonden ze het Friese jacht *Holland*, dat daar al vijf jaar lag. Het was niet meer dan een casco met een mast en een tuig. 'Toen mijn moeder het schip zag, was het scheepje eigenlijk al verkocht. Zij kocht het in 1979 en na een jaar zeilen, heeft zij het bij Bein Brandsma laten opknappen.'

Vijftien jaar is hij nu ontwerper en werkt bij scheepswerf Amels Holland bv in Makkum waar hij het scheepsbouwkundige deel doet voor de mega jachten. Hij tekent het lijnenplan met daaraan vast alle berekeningen.

Bij hem thuis zitten we aan de tafel met uitzicht op een muur vol halfmodellen. Wanneer ik ze later even bekijk zie ik de *Endeavour*, een Zweedse viskotter, een Deense Galjas, een Herreshoff, de *Zeearend van Bruynzeel*, een eigen ontwerp, twee Friese jachtjes van Brandsma, het Friese jachtje *Jannetje*, een autobootje, een *Catboot*, de *Holland* en de *Windbreker*.

Zijn stem is zacht. Naast mij zit een man met passie voor schepen. 'Mijn broers hebben me de liefde voor het zeilen bijgebracht.

Het begon met een zeiltochtje van Arnhem naar Friesland waar we een huisje huurden. In mijn jeugd gingen we met vakantie naar Friesland en zeilden. Daarna zijn we gaan wedstrijdvaren en zo groeide de belangstelling. Nog steeds vaar ik wedstrijden met mijn broers. We zijn op elkaar ingespeeld. We hebben geen woord nodig. Onze moeder (84) gaat ook altijd nog mee. Ik ben de jongste dus in het begin stuurde ik natuurlijk niet. Ik was de fokkenist. Op een gegeven moment moest ik ook maar eens sturen. Het leuke is wie van de broers het helmhout in de hand heeft, is verzekerd van een goede bemanning.'

Nu is er een Fries jacht aan jouw brein ontsproten?

'Voordat de opdracht kwam had ik de drang een Fries jacht te tekenen. Ik was al bezig met ontwerpjes te maken. Ik tekende gewoon de contouren op A4 calques. Ik plakte ze tegen de muur, liep er langs en dacht het moet nog een beetje anders. Ik heb dat net zolang gedaan tot ik het idee had: dat is het. Zo ontstond er iets waarvan ik dacht zo is het goed. Ik ging er mee verder en tekende het bovenaanzicht en de spanten. En dan denk je: ik wil dat ook wel even in mijn hand houden. Een reden om een halfmodel te maken. Op het halfmodel vond ik het boeisel nog te recht. Maar de zomer kwam eraan en mijn droom werd opzij gelegd. Toen belde Bein Brandsma met de mededeling. Ik heb gesproken met Jeroen van de Wind hij is geïnteresseerd in een Fries jacht van zeven meter, kom eens langs.

Wij hebben een bijeenkomst gehad. Ik ben gaan tekenen. Wanneer ik een lijnenplan teken dan heb ik in mijn hoofd hoe het schip eruit gaat zien. Eigenlijk het enige dat ik doe, is mijn hoofdspinsels uittekenen. Toen Jeroen hier naar toe zou komen om over het lijnenplan te praten, zat ik er toch wel over in of ik het plan zo maar kon neerleggen. Ik dacht: komen we er met de tekeningen samen er wel uit? Ik had nog een weekend over en heb in die dagen een halfmodel van schuimplaten van het schip gemaakt. Bij de presentatie van de tekening heb ik gezegd: wil je weten hoe

het schip eruit gaat zien? Toen heb ik het halfmodel opgehangen. Het plezierige van een model is dat je het vast kunt houden. Van alle kanten zijn de lijnen te zien en wanneer je het schip voor je houdt, kun je het al een beetje zien varen. Het is niks nieuws, vroeger deden ze niet anders.'

Voldoening?

'Als ontwerper ben je gefocust op hoe het er uit gaat zien. Ik heb het lijnenplan gemaakt en de bouwer heeft de spanten opgesteld en vervolgens hebben we samen alle gangen uit staan stroken. Op papier had ik de verdeling gemaakt als een basis voor het grootste gedeelte van het schip. Maar het laatste stukje in kop en kont luistert zo nauw, dat we het met de hand hebben gedaan. Dat moet je ter plaatse zien. Je kunt uren blijven frutselen om het goed op papier te krijgen. Maar hoe zet je het dan goed over op een schip? Ik had gewoon mijn ideeën hoe de lijnen er in moesten zitten en dat is heel goed gelukt.'

Opnamen van de Windbreker, gemaakt door Johannes Brandsma.

Spantvorm?

'Het onderwaterschip heeft een gepiekte bodem. Eigenlijk wilde ik een V-bodem hebben. Het is niet bekend, maar voor Friese jachten is een V-bodem ook gewoon. De Wytse, gebouwd bij Croles in IJlst heeft een V-bodem. Op wens van Jeroen heb ik een gepiekte bodem gemaakt. Een gepiekte bodem werkt een beetje als een kiel en geeft daardoor meer koersstabiliteit en lateraaloppervlak.' Het type Fries jacht is al honderd jaar oud, heb je daar nog een vernieuwing in kunnen stoppen?

'Ja, met name met de lijnen in het onderwaterschip. Weet je wat het eigenlijk is?' Fronsend met beide handen het model van de Windbreker vasthoudend. 'Wanneer je een schip voor de eerste keer ziet, kun je denken: wat een mooi schip. Een maand later zie je hetzelfde schip weer en als je dan doorloopt en je kijkt er niet

naar, dan is het geen goed schip en waarom niet? De lijnen zijn te eenvoudig, zodat je ze in je op kan nemen. Eigenlijk heeft het je niet geboeid. Ik vind een schip moet zo zijn, en dat is vooral met de Friese jachtjes, dat het moet verplichten, een soort honger bij je creëren, om het weer te willen zien. Afgezien dat hij al enige jaren van mijn broer is, vonden mensen als Van Slooten, Spits en Van Waning de *Frisia* het mooiste Friese jacht. Ik heb daar lang aan getwijfeld en vroeg me af: waarom zeiden ze dat? Ik heb behoorlijk zitten studeren op die schepen, maar de *Frisia* heeft iets vreemds, die kun je qua vorm niet in je hoofd vasthouden. Je moet steeds weer kijken hoe het schip er ook weer uitziet. En als je nu naar de *Mercurius* (1868) kijkt, misschien zit het in de grote, een prachtig schip, is het schip veel minder spannend. Beide schepen zijn door Van der Zee gebouwd.

Ik heb wel eens gedacht toen Van der Zee de *Frisia* (1876) bouwde, hij een of andere persoonlijke crisis moet hebben gehad. Wan-

neer je het makkelijk hebt en alles gaat heel goed dan trek je ook heel gemakkelijk en vlot lijnen. Toen hij dat schip bouwde, moet hij volgens mij het moeilijk hebben gehad om tot zoiets *schoons* te komen. Ik vergelijk het een beetje met een componist of beroemde schilder. Sommigen waren hartstikke gek of dronken en maakten de mooiste dingen.'

Robin van Son woont in Makkum. Niet een plek waar je denkt aan 'eerst Napels zien en dan sterven.' Hij glimlacht met een ondoordringelijke blik na mijn opmerking. 'Met mijn moeder en broers woonde ik in Arnhem. Een advertentie in de krant maakte ons attent op een vrijstaand

huis met een grote schuur. We gingen kijken en vonden het niks. We gingen nog een keer kijken en werden enthousiast. Het huis stond in Makkum. En nu woon ik tweehonderd meter van mijn werk op de werf. Een plezierige bijkomstigheid. De grote schuur heeft mij de ruimte geboden om aan het Friese jacht *Holland* van mijn moeder te werken. Alle boeisel heb ik vernieuwd. Eigenlijk vind ik alle facetten van een schip opwindend. Het onderhouden, restaureren, het zeilen en het tekenen.'

Kun je met je handen werken?

'Ja best wel. Ik heb redelijk veel ervaring opgedaan bij andere werven, niet dat ik al een gang kon branden. Maar op een gegeven moment ben je daar klaar voor en ga je het gewoon doen. Ik pakte een stuk hout en ging mallen maken en brandde het met de gasbrander in model.'

Zwart?

'Nee, ben je gek. Wanneer je goed hout gebruikt, wordt het niet zwart, heb ik ervaren.

Heb je weleens een ander jachtje in je hoofd?

'Ja hoor. De Amerikanen hebben van die mooie sloepen met een gaffeltuig erop daar zou ik ook van likkebaarden'.

Waarom vaar je niet een eenvoudig, makkelijk te onderhouden, plastic zeiljachtje?

'Omdat het me niet boeit. Het is net of ik in een plastic teiltje zit. Het straalt niks uit. Wanneer je in een Fries jacht aan het roer zit en je trekt aan de grootschoot, voel je het schip trekken en gaan er allerlei dingen gebeuren. Het schip gaat scheef, je hoort het water langs het zwaard stromen, de mast en de zeilen gaan zich zetten, de mensen aan boord bewegen en het zwaard moet dieper. Je bent echt bezig. En daarbij zijn Friese jachten verschrikkelijke mooie schepen'.

Tekst: TheoKampa@kampai.nl

